

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

28. února 2013 *

„Svaz certifikovaných účetních — Právní úprava týkající se systému povinného vzdělávání
certifikovaných účetních — Článek 101 SFEU — Sdružení podniků — Omezení hospodářské soutěže —
Odůvodnění — Článek 106 odst. 2 SFEU“

Ve věci C-1/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná
rozhodnutím Tribunal da Relação de Lisboa (Portugalsko) ze dne 15. listopadu 2011, došlým
Soudnímu dvoru dne 3. ledna 2012, v řízení

Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas

proti

Autoridade da Concorrência,

za přítomnosti:

Ministério Público,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, G. Arestis, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev
(zpravodaj) a J. L. da Cruz Vilaça, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. prosince 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas D. Abecassisem, L. Vilhenou de Freitas a R. Leandro Vasconcelosem, advogados,
- za Ministério Público F. de Jesus Marques de Oliveira, procuradora-geral adjunta,
- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem, jako zmocněncem, ve spolupráci s M. Caldeira, advogada,

* Jednací jazyk: portugálština.

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Varrone, avvocato dello Stato,
- za nizozemskou vládu C. Wissels, jako zmocněnkyní,
- za polskou vládu B. Majczynou a M. Szpunarem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi N. Khanem, L. Parpalou a P. Guerra e Andradem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 56 SFEU, 101 SFEU, 102 SFEU a 106 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (Svaz certifikovaných účetních, dále jen „OTOC“) a Autoridade da Concorrência (Úřad pro hospodářskou soutěž, dále jen „AdC“) ohledně zejména slučitelnosti nařízení o získávání vzdělávacích kreditů (Regulamento da Formação de Créditos, *Diário da República*, 2. řada, č. 133, ze dne 12. července 2007, dále jen „sporné nařízení“). Toto nařízení přijala dne 18. května 2007 Komora certifikovaných účetních, jejímž právním nástupcem se stal OTOC.

Právní rámec

Stanovy OTOC

- 3 Článek 1 stanov Svazu certifikovaných účetních (dále jen „stanovy OTOC“), jenž je obsažen v příloze I nařízení s mocí zákona č. 310/2009 ze dne 26. října 2009, zní takto:

„[OTOC] je právnickou osobou veřejného práva, která má povahu sdružení, jehož úkolem je zastupovat na základě povinného členství profesní zájmy certifikovaných účetních a dohlížet na veškeré aspekty související s výkonem jejich funkcí.“

- 4 Článek 3 odst. 1 těchto stanov uvádí:

„1. Pravomoci svazu jsou následující:

- a) udílet profesní označení certifikovaného účetního a vydávat s tím související profesní průkaz;
- b) hájit důstojnost a prestiž povolání, dbát na dodržování etických a profesních zásad, jakož i hájit zájmy, práva a výsady svých členů;
- c) podporovat zdokonalování a odborné vzdělávání svých členů a přispívat k němu zejména prostřednictvím organizování akcí a programů odborného vzdělávání, kurzů a konferencí;

[...]

- n) vykonávat ve vztahu k certifikovaným účetním disciplinární pravomoc;

o) vypracovat etické a profesní zásady a pravidla;

[...]

r) zavést, organizovat a realizovat systémy kontroly kvality služeb poskytovaných certifikovanými účetními;

s) navrhovat, organizovat a realizovat systémy povinného vzdělávání pro své členy;

[...]“

5 Článek 6 uvedených stanov uvádí:

„1. Certifikovaným účetním přísluší:

a) plánovat, organizovat a koordinovat účetnictví subjektů, které vedou nebo musí vést účetnictví, jež je řádně organizováno podle úředně použitelných účetních plánů nebo případně standardizovaného účetního systému při dodržení ustanovení právních předpisů, platných účetních zásad a pokynů příslušných organizací v oblasti účetních standardů;

b) nést odpovědnost za technickou správnost účetnictví a daní subjektů uvedených v předchozím bodě;

c) podepisovat společně se zákonným zástupcem subjektů uvedených v písmenu a) účetní závěrky a daňová přiznání a dosvědčovat jejich kvalitu za podmínek definovaných svazem, aniž je dotčena pravomoc a odpovědnost, kterou dotčeným orgánům přiznává obchodní právo;

d) nést odpovědnost za kontrolu výkazů pro sociální zabezpečení a pro daňové účely, jež souvisejí s výpočtem mezd, na základě skutečností poskytnutých daňovými poplatníky, jejichž účetnictvím jsou pověřeni.

2. Certifikovaným účetním dále přísluší:

a) poskytovat poradenství v oblasti účetnictví, daní a sociálního zabezpečení;

b) vystupovat jako zástupci osob povinných k dani, jejichž účetnictvím jsou pověřeni, ve správní fázi daňového řízení v souvislosti s otázkami náležejícími do jejich zvláštních pravomocí;

c) plnit všechny další funkce definované zákonem, jež náleží k výkonu jejich povolání, zejména funkce znalce jmenovaného soudy nebo jinými veřejnoprávními nebo soukromoprávními subjekty.

[...]“

6 Podle čl. 57 odst. 1 písm. a) stanov OTOC certifikovaní účetní dodržují všechna nařízení a vykonávají všechna usnesení OTOC.

7 Podle čl. 59 odst. 2 těchto stanov se disciplinárním deliktem rozumí „konání nebo opomenutí certifikovaného účetního, i z nedbalosti, jehož následkem je porušení některé z obecných či zvláštních povinností stanovených [...] stanovami [...] nebo jinými ustanoveními či usneseními přijatými Svazem“.

8 Tyto delikty podléhají podle článků 63 a 64 stanov OTOC jedné z následujících disciplinárních sankcí, a sice napomenutí, pokutě, pozastavení činnosti až na tři roky a vyloučení.

Nariadení o kontrole kvality

- 9 Dne 30. března 2004 Svaz certifikovaných účetních přijal nařízení o kontrole kvality (Regulamento do Controlo de Qualidade, *Diário da República*, 2. řada, č. 175, ze dne 27. července 2004). Článek 4 tohoto nařízení stanoví:

„1. Hodnocení křížové kontroly se provádí ověřením následujících údajů:

[...]

- e) získání ročního průměru 35 kreditů za vzdělání poskytované nebo akreditované [OTOC] v průběhu posledních dvou let;

[...]“

Sporné nařízení

- 10 Článek 3 sporného nařízení stanoví:

„Druhy vzdělávání poskytované [OTOC]

1. [OTOC] nabízí následující druhy vzdělávání:

a) institucionální vzdělávání;

b) odborné vzdělávání.

2. Institucionální vzdělávání sestává z přednášek poskytovaných [OTOC] svým členům o maximální délce šestnáct hodin, jejichž cílem je zejména zvyšovat povědomí odborníků o návrzích a novelizacích právních předpisů, jakož i o etických a profesních otázkách.

3. Odborné vzdělávání sestává z výukových a tematických seminářů relevantních pro toto povolání v minimální délce přesahující šestnáct hodin.“

- 11 Podle čl. 5 odst. 1 uvedeného nařízení může OTOC poskytovat všechny druhy vzdělávání, které jsou relevantní pro výkon dotyčného povolání. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení může institucionální vzdělávání poskytovat pouze OTOC.

- 12 Z článků 6 a 7 téhož nařízení vyplývá, že instituty vyššího vzdělávání a subjekty, které jsou ze zákona oprávněny poskytovat vzdělávání, jakož i subjekty registrované u OTOC mohou poskytovat kurzy v rámci odborného vzdělávání certifikovaných účetních.

- 13 Podmínky, jež musí splňovat vzdělávací instituty, aby byly akreditovány OTOC k poskytování kurzů, které opravňují k udílení vzdělávacích kreditů, jsou podle článku 8 sporného nařízení následující:

„(a) prokázaná schopnost poskytovat vzdělávání;

(b) nezbytné zdroje (finanční, hmotné a lidské) k poskytování kvalitního vzdělávání;

(c) prokázaná způsobilost členů řídicích orgánů daného institutu a osob odpovědných za organizaci vzdělávání;

(d) účast univerzitních profesorů nebo osobností s uznávanými schopnostmi v rámci tohoto povolání nebo odborníků s uznávanými schopnostmi v oblastech souvisejících s výkonem daného povolání.“

- 14 Podle článku 9 tohoto nařízení přijímá souhlasné či zamítavé rozhodnutí o registraci vzdělávacích institutů pro účely realizace vzdělávacích akcí opravňujících k udílení vzdělávacích kreditů vedení OTOC ve lhůtě tří měsíců ode dne podání žádosti.
- 15 Články 10 až 12 uvedeného nařízení upravují akreditační řízení pro vzdělávací akce, jež opravňují k udílení vzdělávacích kreditů, poskytované jinými subjekty než OTOC. Rozhodnutí o akreditaci vzdělávací akce nebo o neudělení akreditace přijímá OTOC.
- 16 Podle čl. 15 odst. 1 téhož nařízení se certifikovaným účetním připíše 1,5 kreditu za hodinovou účast na akci institucionálního nebo odborného vzdělávání, je-li poskytováno ze strany OTOC nebo je-li jím akreditováno. Podle odstavce 2 tohoto článku 15 je každý certifikovaný účetní povinen získat 12 kreditů za institucionální vzdělávání ročně.
- 17 Článek 16 sporného nařízení stanoví, že vzdělávací instituty, na které se vztahuje článek 8 tohoto nařízení, musí uhradit poplatek OTOC jak při registraci vzdělávací instituty, tak při žádosti o akreditaci každé vzdělávací akce, kterou si přejí zrealizovat. Podle článku 17 uvedeného nařízení výše tohoto poplatku odpovídá celkovým nákladům, které v souvislosti s těmito řízeními nese OTOC, aniž sporné nařízení tuto výši stanoví.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 18 AdC obdržel v roce 2006 a v roce 2009 dvě stížnosti napadající systém povinného vzdělávání certifikovaných účetních zavedený OTOC.
- 19 V průběhu tohoto období požádala OTOC o registraci řada vzdělávacích institutů, aby mohly poskytovat akce odborného vzdělávání určené certifikovaným účetním, za což uhradily poplatek 200 eur. Tyto instituty rovněž v průběhu uvedeného období požádaly o akreditaci vzdělávacích akcí, které se chystaly realizovat, přičemž uhradily poplatek 100 eur za každou plánovanou akci.
- 20 Ačkoli OTOC vyhověl většině těchto žádostí, ze spisu, jež má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že OTOC v některých případech odmítl vzdělávací akce akreditovat.
- 21 Kromě toho se dva vzdělávací instituty výslovně odmítly nechat zaregistrovat u OTOC z důvodu, že sporné nařízení neoprávněně omezuje jejich svobodu pořádat vzdělávací akce určené certifikovaným účetním.
- 22 Ze spisu, jež má Soudní dvůr k dispozici, rovněž vyplývá, že v některých případech OTOC nepřijal rozhodnutí, ač uplynulo víc než pět měsíců od podání žádosti o akreditaci, nebo odpověděl na takovou žádost ve lhůtě přesahující jeden rok.
- 23 AdC rozhodnutím ze dne 7. května 2010 (dále jen „napadené rozhodnutí“) poté, co vymezil relevantní trh jako trh povinného vzdělávání certifikovaných účetních na celém území členského státu, konstatoval, že přijetím sporného nařízení OTOC porušil články 101 SFEU a 102 SFEU, a uložil mu pokutu.
- 24 OTOC se domáhal zrušení tohoto rozhodnutí před tribunal do comércio de Lisboa.
- 25 Tento tribunál nejprve rozhodl, že OTOC tím, že všem certifikovaným účetním uložil povinnost získat průměrně 35 vzdělávacích kreditů ročně v průběhu posledních dvou let v rámci vzdělávání poskytovaného nebo schváleného OTOC, z čehož 12 kreditů získaných v rámci vzdělávání

poskytovaného výlučně samotným OTOC, a dále tím, že rozhodoval o tom, které vzdělávací instituty jsou oprávněny poskytovat vzdělávání a vzdělávací akce umožňující získat vzdělávací kredity, zapříčinil narušení hospodářské soutěže na trhu povinného vzdělávání certifikovaných účetních. Měl rovněž za to, že sporné nařízení může narušit obchod mezi členskými státy.

- 26 Dále tribunal do comércio de Lisboa odmítl argument, že omezení hospodářské soutěže vyplývající z uvedeného nařízení jsou nezbytná k zaručení řádného výkonu povolání certifikovaného účetního.
- 27 Konečně měl tento soud za to, že OTOC nezneužil své dominantní postavení na relevantním trhu. V tomto bodě tedy napadené rozhodnutí zrušil.
- 28 OTOC se domáhal zrušení rozhodnutí tribunal do comércio de Lisboa před předkládajícím soudem, když tvrdil, že je pověřen úkolem veřejné služby vyplývajícím přímo ze zákona a spočívajícím v podpoře a přispívání ke vzdělávání svých členů. Jeho vzdělávací činnost tedy nespadá do oblasti obchodu, a proto nespadá do působnosti článku 101 SFEU. V každém případě se tento článek nepoužije na projednávanou věc, jak vyplývá z bodu 97 a následujících rozsudku ze dne 19. února 2002, Wouters a další (C-309/99, Recueil, s. I-1577), jelikož případné omezující účinky jednání OTOC jsou odůvodněny potřebou zaručit řádný výkon povolání certifikovaného účetního. Sporné nařízení rovněž přispívá ke zlepšení nabídky, distribuce a podpory technického nebo hospodářského pokroku a vyhrazuje uživatelům spravedlivý podíl na výhodách ve smyslu čl. 101 odst. 3 SFEU. Kromě toho zavedení systému povinného vzdělávání určeného certifikovaným účetním představuje službu obecného hospodářského zájmu ve smyslu čl. 106 odst. 2 SFEU.
- 29 Za těchto podmínek se Tribunal da Relação de Lisboa rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Je třeba takový subjekt, jako je [OTOC], považovat jako celek pro účely použití pravidel hospodářské soutěže Společenství (trh vzdělávání) za sdružení podniků? Pokud ano, je třeba [čl.] 101 odst. 2 SFEU vykládat v tom smyslu, že do jeho působnosti spadá rovněž taková organizace jako OTOC, která za účelem splnění zákonných požadavků přijímá obecně závazná pravidla týkající se povinného vzdělávání certifikovaných účetních, aby zajistila občanům důvěryhodnou a kvalitní službu?
- 2) Pokud má takový subjekt jako OTOC zákonnou povinnost zavést pro své členy systém povinného vzdělávání, lze [článek] 101 SFEU vykládat v tom smyslu, že umožňuje zpochybnit zavedení vzdělávacího systému, k němuž je OTOC ze zákona povinen, jakož i nařízení, v němž je tento systém definován, a to v tom rozsahu, v jakém vyjadřuje uvedený zákonný požadavek? Nebo naopak tato oblast nespadá do působnosti článku 101 SFEU a měla by být posouzena podle [...] článku 56 SFEU a následujících?
- 3) S ohledem na skutečnost, že se [výše uvedený] rozsudek Wouters [a další], jakož i podobné rozsudky, týkaly právní úpravy, která měla dopad na hospodářskou činnost členů dotčeného stavovského sdružení, brání [...] články 101 SFEU a 102 SFEU takové právní úpravě v oblasti vzdělávání certifikovaných účetních, která nemá přímý dopad na hospodářskou činnost těchto odborníků?
- 4) Může stavovské sdružení s ohledem na unijní právo hospodářské soutěže (na trhu vzdělávání) podmiňovat výkon povolání absolvováním určitého vzdělání, které poskytuje výhradně toto sdružení?“

K předběžným otázkám

K první až třetí otázce

Úvodní poznámky

- 30 Ze spisu, jež má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že AdC v napadeném rozhodnutí konstatoval, že OTOC přijetím sporného nařízení porušil článek 101 SFEU i článek 102 SFEU. Tribunal do comércio de Lisboa následně zrušil toto rozhodnutí v části, v níž AdC konstatoval porušení článku 102 SFEU. Před předkládajícím soudem se OTOC domáhá zrušení rozhodnutí Tribunal do comércio de Lisboa pouze v části, v níž potvrdil porušení článku 101 SFEU.
- 31 Je tak zjevně patrné, že žádaný výklad článku 56 SFEU a následujících, jakož i článku 102 SFEU, nijak za současného stavu původního řízení nesouvisí s předmětem tohoto sporu, takže postrádá relevanci pro rozhodnutí tohoto sporu. Na straně jedné slučitelnost sporného nařízení s článkem 56 SFEU a následujícími totiž není předmětem napadeného rozhodnutí a na straně druhé částečné zrušení tohoto rozhodnutí tribunal do comércio de Lisboa v části, v níž shledává porušení článku 102 SFEU, nebylo před předkládajícím soudem napadeno.
- 32 V důsledku toho je nutno učinit závěr, že se první až třetí předběžná otázka týká pouze výkladu čl. 101 odst. 1 SFEU.

K položeným otázkám

- 33 Podstatou první až třetí otázky předkládajícího soudu, které je nutno zkoumat společně v mezích upřesněných v bodě 32 tohoto rozsudku, je, zda takové nařízení, jako je nařízení dotčené v původním řízení, jež bylo přijato takovým stavovským sdružením, jako je OTOC, musí být považováno za rozhodnutí přijaté sdružením podniků ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Předkládající soud si zejména přeje zjistit, zda skutečnost, že OTOC je ze zákona povinen přijímat obecně závazná pravidla k realizaci systému povinného vzdělávání svých členů, aby zajistil občanům důvěryhodnou a kvalitní službu, a že tato pravidla nemají přímý dopad na hospodářskou činnost certifikovaných účetních, má vliv na použití článku 101 SFEU.
- 34 K určení, zda takové nařízení, jako je sporné nařízení, musí být považováno za rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, je nutno zaprvé přezkoumat, zda jsou certifikovaní účetní podniky ve smyslu unijního soutěžního práva.
- 35 Podle ustálené judikatury platí, že pojem „podnik“ v kontextu práva hospodářské soutěže zahrnuje každou jednotku vykonávající hospodářskou činnost nezávisle na právním postavení této jednotky a způsobu jejího financování (viz zejména výše uvedený rozsudek Wouters a další, bod 46 a citovaná judikatura).
- 36 V tomto ohledu z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že hospodářskou činnost představuje každá činnost spočívající v nabízení zboží nebo poskytování služeb na daném trhu (viz zejména výše uvedený rozsudek Wouters a další, bod 47 a citovaná judikatura).
- 37 V projednávaném případě ze spisu, jež má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že certifikovaní účetní nabízejí za úplaty účetní služby, jež podle článku 6 stanov OTOC spočívají zejména v plánování, organizaci a koordinaci účetnictví subjektů, podepisování jejich účetních závěrek a daňových přiznání, poradenství v oblasti účetnictví, daní a sociálního zabezpečení, jakož i zastupování osob povinných k dani, jejichž účetnictvím jsou pověřeni, ve správné fázi daňového řízení. Kromě toho je nesporné, že

certifikovaní účetní jakožto členové svobodného povolání nesou finanční rizika související s výkonem těchto činností, neboť v případě nerovnováhy mezi výdaji a příjmy je certifikovaný účetní vyzván, aby sám uhradil zjištěný schodek.

- 38 Za těchto podmínek certifikovaní účetní, s přihlédnutím ke způsobu, jakým je jejich povolání upraveno v Portugalsku, vykonávají hospodářskou činnost, a jsou tudíž podniky ve smyslu článku 101 SFEU, aniž by složitost a odbornost služeb, které poskytují, a skutečnost, že výkon jejich povolání je regulován, mohla takový závěr změnit (obdobně viz výše uvedený rozsudek Wouters a další, bod 49).
- 39 Zadruhé je nutno přezkoumat otázku, zda se takové stavovské sdružení, jako je OTOC, když přijímá takové nařízení, jako je sporné nařízení, musí považovat za sdružení podniků ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, nebo naopak za orgán veřejné moci.
- 40 Podle judikatury Soudního dvora se pravidla hospodářské soutěže ve Smlouvě o FEU nepoužijí na činnost, která svou povahou, pravidly, jimž podléhá, a svým předmětem nespadá do sféry hospodářských vztahů nebo která je spojena s výkonem veřejné moci (viz zejména výše uvedený rozsudek Wouters a další, bod 57 a citovaná judikatura).
- 41 Zaprvé na takovou právní úpravu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, nelze nahlížet tak, že nespadá do sféry hospodářských vztahů.
- 42 V tomto ohledu je nesporné, že sám OTOC nabízí vzdělávací akce určené certifikovaným účetním a že přístup jiných poskytovatelů, kteří si přejí poskytovat takové vzdělávání, podléhá normám obsaženým ve sporném nařízení. Toto nařízení má proto přímý dopad na hospodářské vztahy na trhu povinného vzdělávání certifikovaných účetních.
- 43 Jak dále podotýkají polská vláda a Evropská komise, povinnost certifikovaného účetního absolvovat vzdělávání podle způsobů určených tímto nařízením úzce souvisí s výkonem jeho profesní činnosti. Nesplnění této povinnosti by totiž mohlo podle čl. 57 odst. 1 písm. a), čl. 59 odst. 2, článků 63 a 64 stanov OTOC vést k disciplinárním sankcím, jako je pozastavení činnosti až na tři roky nebo vyloučení z tohoto stavovského sdružení.
- 44 I za předpokladu, že by uvedené nařízení nemělo přímý dopad na hospodářskou činnost samotných certifikovaných účetních, jak naznačuje předkládající soud v rámci své třetí otázky, nemůže tato skutečnost sama o sobě vyjmout rozhodnutí sdružení podniků z působnosti článku 101 SFEU.
- 45 Takové rozhodnutí by totiž mohlo vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU nejen na trhu, na němž členové stavovského sdružení vykonávají svou činnost, ale i na jiném trhu, na němž samo stavovské sdružení vykonává hospodářskou činnost.
- 46 Zadruhé při přijetí takového nařízení, jako je sporné nařízení, stavovské sdružení jako OTOC nevykonává pravomoci typické pro veřejnou moc, ale je spíše regulačním orgánem pro povolání, jehož výkon mimoto představuje hospodářskou činnost.
- 47 Na jedné straně totiž není zpochybněno, že řídicí orgány OTOC jsou tvořeny výlučně jeho členy. Vnitrostátní orgány kromě toho nijak nezasahují do jmenování členů těchto orgánů.
- 48 V tomto ohledu není důležité, že OTOC má veřejnoprávní statut. Podle svého znění se totiž článek 101 SFEU použije na dohody mezi podniky a na rozhodnutí sdružení podniků. Právní rámec, ve kterém se uzavírají takové dohody a přijímají se taková rozhodnutí, stejně jako právní kvalifikace tohoto rámce v různých vnitrostátních právních rádech nemají dopad na použitelnost unijních pravidel hospodářské soutěže, a zejména článku 101 SFEU (výše uvedený rozsudek Wouters a další, bod 66 a citovaná judikatura).

- 49 Na druhé straně normotvorná pravomoc svěřená OTOC není omezena podmínkami nebo kritérii, jež je toto stavovské sdružení povinno dodržovat, když přijímá takové akty jako sporné nařízení. V tomto ohledu se čl. 3 odst. 1 písm. c) a s) stanov OTOC omezují na to, že OTOC svěřují úkoly „podporovat zdokonalování a odborné vzdělávání svých členů a přispívat k němu zejména prostřednictvím organizování akcí a programů odborného vzdělávání, kurzů a konferencí“ a „rozvíjet, organizovat a realizovat systémy povinného vzdělávání pro své členy“.
- 50 Tato ustanovení tedy ponechávají OTOC široký prostor pro uvážení stran zásad, podmínek a způsobů, jež musí systém povinného vzdělávání certifikovaných účetních splňovat.
- 51 Konkrétně, stanovy OTOC tomuto svazu nepřiznávají výlučné právo poskytovat vzdělávací akce určené certifikovaným účetním a nestanoví podmínky přístupu vzdělávacích institutů na trh povinného vzdělávání certifikovaných účetních. Pravidla související s těmito otázkami jsou naproti tomu obsažena ve sporném nařízení.
- 52 Je mimoto nesporné, že toto nařízení bylo přijato OTOC bez zásahu státu.
- 53 Skutečnost, na kterou poukazuje předkládající soud v rámci své druhé otázky, že OTOC má zákonnou povinnost zavést pro své členy systém povinného vzdělávání, nespochybňuje výše uvedené úvahy.
- 54 Je sice pravda, že když členský stát svěří normativní pravomoc stavovskému sdružení a současně definuje kritéria obecného zájmu a hlavní zásady, které musí právní úprava stavovského sdružení splňovat, a rovněž si ponechá pravomoc přijímat konečná rozhodnutí, normy, které stavovské sdružení vydá, si ponechávají povahu norem vydaných státem a nevztahují se na ně pravidla Smlouvy použitelná na podniky (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Wouters a další, bod 68).
- 55 Tak tomu však ve věci v původním řízení není, jak vyplývá z bodů 49 až 52 tohoto rozsudku.
- 56 Za těchto podmínek jsou normy týkající se získávání vzdělávacích kreditů vydané stavovským sdružením dotčeným v původním řízení přičitatelné pouze tomuto sdružení.
- 57 Co se týče dopadu, který může na použití článku 101 SFEU mít skutečnost, na kterou poukazuje žalobce v původním řízení, že OTOC nesleduje cíl dosahování zisku, je třeba uvést, že tato skutečnost nebrání tomu, aby byl subjekt, který provádí činnosti na trhu, považován za podnik, jestliže se odpovídající nabídka služeb nachází v soutěžním vztahu s nabídkou jiných subjektů sledujících cíl dosahování zisku (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. ledna 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a další, C-222/04, Sb. rozh. s. I-289, body 122 a 123, jakož i ze dne 1. července 2008, MOTOE, C-49/07, Sb. rozh. s. I-4863, bod 27).
- 58 Právě tak tomu je ve věci v původním řízení. Ze spisu, jež má Soudní dvůr k dispozici, totiž vyplývá, že OTOC nabízí akce odborného vzdělávání určené certifikovaným účetním, přičemž se nachází v soutěžním vztahu s jinými vzdělávacími instituty, které sledují cíl dosahování zisku.
- 59 S přihlédnutím k předchozím úvahám je na první až třetí otázku nutno odpovědět takto:
- Takové nařízení, jako je sporné nařízení, jež bylo přijato takovým stavovským sdružením, jako je OTOC, musí být považováno za rozhodnutí přijaté sdružením podniků ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.
 - Skutečnost, že takové stavovské sdružení, jako je OTOC, má zákonnou povinnost zavést pro své členy systém povinného vzdělávání, nemůže vyjmout z působnosti článku 101 SFEU normy vydané tímto stavovským sdružením, jsou-li přičitatelné výlučně tomuto sdružení.

- Skutečnost, že tyto normy nemají přímý dopad na hospodářskou činnost členů uvedeného stavovského sdružení, nemá vliv na použití článku 101 SFEU, neboť se porušení vytýkané tomuto stavovskému sdružení týká trhu, na němž samo sdružení vykonává hospodářskou činnost.

Ke čtvrté otázce

- 60 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda unijní soutěžní právo brání tomu, aby stavovské sdružení od svých členů vyžadovalo absolvování vzdělávání poskytovaného výlučně tímto samým sdružením za takových podmínek, jako jsou podmínky v původním řízení.
- 61 Portugalská vláda uvádí, že porušení článku 101 SFEU, jež bylo shledáno v napadeném rozhodnutí a je předmětem sporu v původním řízení, nelze omezit na skutečnost, že se od členů OTOC vyžaduje vzdělávání, které poskytuje pouze tento svaz.
- 62 V tomto ohledu je ze spisu, jež má Soudní dvůr k dispozici, a zejména z napadeného rozhodnutí, jakož i z rozhodnutí tribunal do comércio de Lisboa, patrné, jak na jednání před Soudním dvorem potvrdily OTOC a portugalská vláda, že porušení článku 101 SFEU, jež je vytýkáno OTOC, spočívá v přijetí sporného nařízení, na jehož základě byl trh povinného vzdělávání certifikovaných účetních v podstatě uměle rozdělen, když třetina tohoto trhu byla vyhrazena OTOC samému, a pro zbývající část tohoto trhu byly uloženy diskriminační podmínky v neprospěch konkurentů tohoto stavovského sdružení.
- 63 Podle čl. 101 odst. 1 SFEU jsou s vnitřním trhem neslučitelná rozhodnutí sdružení podniků, která by mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.
- 64 Je tedy třeba přezkoumat, zda jsou tyto podmínky ve věci v původním řízení splněny.
- 65 V tomto ohledu z ustálené judikatury vyplývá, že aby rozhodnutí, dohoda nebo jednání mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, musí na základě souhrnu objektivních skutkových nebo právních okolností umožnit předpokládat s dostatečnou pravděpodobností, že mohou přímo, nebo nepřímo, skutečně, nebo potenciálně ovlivnit obchod mezi členskými státy, a to tak, že se lze obávat, že by mohly být překážkou uskutečňování jednotného trhu mezi členskými státy. Kromě toho je třeba, aby tento vliv nebyl zanedbatelný (viz zejména rozsudek ze dne 23. listopadu 2006, Asnef-Equifax a Administración del Estado, C-238/05, Sb. rozh. s. I-11125, bod 34 a citovaná judikatura).
- 66 Takové nařízení, jako je sporné nařízení, může ovlivnit obchod mezi členskými státy ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, jelikož se vztahuje na celé území daného členského státu (obdobně viz zejména rozsudek ze dne 5. prosince 2006, Cipolla a další, C-94/04 a C-202/04, Sb. rozh. s. I-11421, bod 45 a citovaná judikatura).
- 67 Jeví se, že podmínky přístupu na trh povinného vzdělávání certifikovaných účetních uložené sporným nařízením s přihlédnutím k úvahám obsaženým v bodech 73 až 92 tohoto rozsudku mohou mít nezanedbatelný vliv na rozhodnutí podniků se sídlem v jiných členských státech než v Portugalské republice, zda vykonávat či nevykonávat své činnosti v posledně uvedeném členském státě.
- 68 Pokud jde o otázku, zda účelem takového nařízení, jako je sporné nařízení, je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, je nutno podotknout, jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, že toto nařízení usiluje o zaručení kvality služeb nabízených certifikovanými účetními prostřednictvím zavedení systému povinného vzdělávání.
- 69 Vydeme-li tudíž z předpokladu, že účelem uvedeného nařízení není vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže, je nutno přezkoumat jeho důsledky na hospodářskou soutěž na vnitřním trhu.

- 70 Podle ustálené judikatury posouzení důsledků rozhodnutí sdružení podniků s ohledem na článek 101 SFEU s sebou nese nutnost zohlednění konkrétního rámce, do kterého se toto rozhodnutí začleňuje, zejména hospodářského a právního kontextu, ve kterém působí dotčené podniky, povahy dotčeného zboží nebo služeb, jakož i skutečných podmínek fungování a struktury dotčeného trhu nebo dotčených trhů (viz zejména výše uvedený rozsudek Asnef-Equifax a Administración del Estado, bod 49).
- 71 Článek 101 odst. 1 SFEU neomezuje takové posouzení pouze na skutečné důsledky, ale toto posouzení musí rovněž zohlednit potenciální důsledky dotčeného rozhodnutí na hospodářskou soutěž na vnitřním trhu (výše uvedený rozsudek Asnef-Equifax a Administración del Estado, bod 50 a citovaná judikatura).
- 72 I když je věcí předkládajícího soudu, aby zkoumal, zda sporné nařízení mělo nebo existuje riziko, že bude mít nepříznivé důsledky na hospodářskou soutěž na vnitřním trhu, Soudnímu dvoru přísluší, aby mu za tímto účelem poskytl prvky výkladu unijního práva, které mu umožní věc rozhodnout (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. října 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, Sb. rozh. s. I-9419, bod 42).
- 73 V tomto ohledu předkládající soud zaprvé musí přihlídnout k takové struktuře trhu povinného vzdělávání certifikovaných účetních, jako je struktura, jež vyplývá z tohoto nařízení.
- 74 Je tedy nutno uvést, že uvedené nařízení stanovilo dva druhy vzdělávání, jeden druh zvaný „institucionální“ a druhý zvaný „odborné“, které byly rozlišeny v závislosti na jejich cíli, institucích pověřených jejich poskytováním a délce vzdělávacích akcí, které lze poskytovat.
- 75 Pokud jde zaprvé o cíl institucionálního vzdělávání, jak je vymezen v čl. 3 odst. 2 sporného nařízení, je nutno uvést, že spočívá ve zvyšování povědomí certifikovaných účetních nejen o etických a profesních otázkách, ale rovněž o „návrzích a novelizacích právních předpisů“. Nelze přitom vyloučit, aby relevantní legislativní změny byly rovněž předmětem odborného vzdělávání, jež podle odst. 3 téhož článku 3 sestává z „výukových a tematických seminářů relevantních pro toto povolání“. Kromě toho podle čl. 15 odst. 1 tohoto nařízení každá akce jak institucionálního, tak odborného vzdělávání opravňuje k udělení 1,5 kreditu za hodinu, za podmínky, že tuto akci poskytuje nebo ji akreditoval OTOC.
- 76 Tyto poznatky jsou s to prokázat, že tyto dva druhy vzdělávání mohou být alespoň zčásti považovány za zaměnitelné, což musí ověřit předkládající soud.
- 77 Pokud by tomu bylo takto, nebylo by rozlišení učiněné sporným nařízením mezi institucionálním vzděláváním a odborným vzděláváním v závislosti na jejich cíli opodstatněné. V tomto ohledu je nutno připomenout, že jak vyplývá z bodu 7 sdělení Komise o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Společenství (Úř. věst. 1997, C 372, s. 5), relevantní výrobní trh zahrnuje všechny výrobky nebo služby, které jsou spotřebitelem s ohledem na jejich vlastnosti, ceny a zamýšlené použití považovány za zaměnitelné nebo zastupitelné.
- 78 Rozdělení trhu povinného vzdělávání certifikovaných účetních, které vyplývá ze sporného nařízení, se zadruhé projevuje určením institutů, které jsou oprávněny poskytovat každý z těchto dvou druhů vzdělávání. V tomto ohledu z čl. 5 odst. 2 tohoto nařízení vyplývá, že institucionální vzdělávání může poskytovat pouze OTOC. Kromě toho z průměrných 35 kreditů ročně, které jsou certifikovaní účetní podle čl. 4 odst. 1 písm. e) nařízení o kontrole kvality povinni získat v průběhu posledních dvou let, musí být 12 kreditů povinně získáno v rámci institucionálního vzdělávání, jak to vyplývá z čl. 15 odst. 2 sporného nařízení.
- 79 Z toho vyplývá, že toto posledně zmíněné nařízení vyhrazuje OTOC nezanedbatelnou část trhu povinného vzdělávání certifikovaných účetních.

- 80 Zatřetí se tyto dva druhy vzdělávání liší délkou akcí, které mohou být v jejich rámci poskytovány. Článek 3 odst. 2 a 3 uvedeného nařízení tak stanoví, že institucionální vzdělávání trvá nanejvýš šestnáct hodin, zatímco délka odborného vzdělávání musí přesahovat šestnáct hodin.
- 81 Tato skutečnost může mít za důsledek, což musí ověřit předkládající soud, že jiným vzdělávacím institutům, než je OTOC, které si přejí nabízet krátké vzdělávací programy, je v tom bráněno.
- 82 Jeví se tedy, že takové pravidlo může způsobit narušení hospodářské soutěže na trhu povinného vzdělávání certifikovaných účetních tím, že ovlivní běžnou souhru nabídky a poptávky.
- 83 Začtvrté, zatímco sporné nařízení ukládá certifikovaným účetním, aby povinně získali nejméně 12 kreditů za institucionální vzdělávání ročně, žádný obdobný požadavek není stanoven pro odborné vzdělávání. Z toho vyplývá, jak tvrdí portugalská vláda, že si certifikovaní účetní mohou zvolit, že získají zbývajících 23 kreditů buď v rámci odborného vzdělávání, anebo v rámci institucionálního vzdělávání. Tato skutečnost může rovněž přinést konkurenční výhodu vzdělávacím akcím poskytovaným OTOC v rámci institucionálního vzdělávání, zejména vzhledem k jejich kratšímu trvání, jak bylo uvedeno v bodech 80 a 81 tohoto rozsudku, což musí ověřit předkládající soud.
- 84 Předkládající soud musí zadruhé přezkoumat podmínky přístupu jiných subjektů než OTOC na daný trh.
- 85 V tomto ohledu je nutno uvést, že vzdělávací instituty, s výjimkou institutů vyššího vzdělávání a subjektů, které jsou ze zákona oprávněny poskytovat vzdělávání, jež si přejí poskytovat tyto akce opravňující k udělení vzdělávacích kreditů, se musí předem registrovat u OTOC. Jak vyplývá z článku 9 sporného nařízení, rozhodnutí, zda žádosti o registraci bude vyhověno, nebo bude zamítnuta, přijímá vedení OTOC.
- 86 Pokud si mimoto tyto subjekty přejí, aby vzdělávací akce, které hodlají realizovat, opravňovaly k udělení vzdělávacích kreditů, musí podle článku 12 tohoto nařízení pro každou akci podat OTOC žádost o akreditaci. Tuto žádost je nutno podat nejméně tři měsíce před zahájením dotyčné akce a musí obsahovat určité informace, jako je cena a podrobný program dané akce. Žadatel rovněž musí uhradit OTOC poplatek za každou plánovanou akci. Rozhodnutí o akreditaci nebo o zamítnutí přijímá vedení tohoto stavovského sdružení.
- 87 Kromě toho je nesporné, že zaprvé OTOC zajišťuje rovněž akce odborného vzdělávání v konkurenci s jinými vzdělávacími instituty a že zadruhé odborné vzdělávání poskytované OTOC nepodléhá žádnému akreditačnímu řízení.
- 88 Takový systém nenarušené hospodářské soutěže, jaký je upraven ve Smlouvě, přitom může být zaručen pouze tehdy, je-li zabezpečena rovnost příležitostí jednotlivých hospodářských subjektů (výše uvedený rozsudek MOTOE, bod 51).
- 89 Skutečnosti uvedené v bodech 85 až 87 tohoto rozsudku mohou zapříčinit, že sporné nařízení nezabezpečuje rovnost příležitostí jednotlivých hospodářských subjektů.
- 90 Zaprvé podmínky, které musí vzdělávací institut splňovat, aby se nechaly zaregistrovat u OTOC a aby nechaly akreditovat akci odborného vzdělávání, nejsou totiž v člancích 8 a 12 sporného nařízení formulovány dostatečně jasně.
- 91 Taková právní úprava, která by právnické osobě jako OTOC přiznávala pravomoc jednostranně rozhodovat o žádostech o registraci nebo o akreditaci předložených za účelem organizování vzdělávacích akcí, aniž by tato pravomoc podléhala podle této právní úpravy omezením, povinnostem

či kontrole, by mohla vést k tomu, že právnická osoba s uvedenou pravomocí naruší hospodářskou soutěž tím, že zvýhodní vzdělávací akce, které sama organizuje (obdobně viz výše uvedený rozsudek MOTOE, bod 52).

- 92 Zadruhé způsob, jímž je ve sporném nařízení upraveno akreditační řízení, může omezit nabídku vzdělávacích akcí nabízených jinými subjekty než OTOC. Skutečnost, že se musí předem žádat o akreditaci každé plánované vzdělávací akce, a to tři měsíce před zahájením této akce, může totiž působit v neprospěch konkurentů OTOC, jelikož jim toto řízení brání okamžitě nabídnout aktuální vzdělávací akce, jež opravňují k udělení uvedených kreditů, a současně jim ukládá povinnost systematicky zveřejňovat podrobné informace o každé plánované akci.
- 93 Je však třeba uvést, že ne každé rozhodnutí sdružení podniků, jež je způsobilé omezit svobodu jednání stran nebo jedné z nich, spadá nezbytně pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU. Pro účely použití tohoto ustanovení v konkrétním případě je totiž nejprve třeba vzít v úvahu celkové souvislosti, v nichž bylo dotčené rozhodnutí sdružení podniků přijato nebo v nichž působí jeho účinky, a konkrétněji jeho cíle (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Wouters a další, bod 97).
- 94 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, jak bylo uvedeno v bodě 68 tohoto rozsudku, že uvedené nařízení usiluje o zaručení kvality služeb nabízených certifikovanými účetními.
- 95 Tím, že toto nařízení zavádí systém povinného vzdělávání certifikovaných účetních, jenž je způsobilý zajistit nezbytnou záruku zdokonalování a dalšího odborného vzdělávání, čímž přispívá k řádné správě v oblasti podnikového účetnictví a daní, účinně přispívá k naplňování tohoto cíle.
- 96 Dále je nutno přezkoumat, zda omezující účinky, které vyplývají ze sporného nařízení, mohly být rozumně považovány za nezbytné pro zaručení kvality služeb nabízených certifikovanými účetními a zda uvedené účinky nepřesahují rámec toho, co je nezbytné pro zajištění dosažení tohoto cíle (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Wouters a další, body 97, 107 a 109).
- 97 V tomto ohledu je nutno uvést, že omezující účinky na hospodářskou soutěž, které mohou vyplývat z uvedeného nařízení, by v podstatě spočívaly ve vyloučení hospodářské soutěže na podstatné části dotčeného trhu a ve stanovení diskriminačních podmínek na zbývající část tohoto trhu, jak vyplývá z úvah uvedených v bodech 73 až 92 tohoto rozsudku.
- 98 Vyloučení hospodářské soutěže v případě vzdělávacích akcí nepřesahujících šestnáct hodin nelze přitom v žádném případě považovat za nezbytné pro zajištění kvality služeb nabízených certifikovanými účetními.
- 99 Stejně tak pokud jde o podmínky přístupu na trh povinného vzdělávání certifikovaných účetních, cíle spočívajícího v zajištění kvality služeb nabízených těmito účetními by mohlo být dosaženo zavedením kontrolního systému, jenž by byl organizován na základě jasně definovaných, transparentních, nediskriminačních a přezkoumatelných kritérií, která mohou vzdělávacím institutům zaručit rovný přístup na daný trh.
- 100 Z toho vyplývá, že se taková omezení jeví jako přesahující rámec toho, co je nezbytné pro zaručení kvality služeb nabízených certifikovanými účetními.
- 101 Žalobce v původním řízení tvrdí, že se na sporné nařízení v každém případě vztahuje výjimka stanovená v čl. 101 odst. 3 SFEU nebo že spadá pod čl. 106 odst. 2 SFEU.
- 102 V tomto ohledu je nutno připomenout, že použitelnost výjimky stanovené v čl. 101 odst. 3 SFEU podléhá čtyřem kumulativním podmínkám. Je třeba, zaprvé aby dotyčné rozhodnutí přispívalo ke zlepšení výroby nebo distribuce dotčených výrobků nebo služeb či k podpoře technického nebo hospodářského pokroku, zadruhé aby byl spotřebitelům vyhrazen spravedlivý podíl na výhodách z něj

vyplývajících, zatřetí aby se účastnícím podnikům neukládalo žádné omezení, které není nezbytné, a začtvrté aby jim neumožňovalo vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků nebo služeb (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Asnef-Equifax a Administración del Estado, bod 65).

- 103 Vzhledem k tomu, že sporné nařízení může zaprvé poskytnout OTOC možnost vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části vzdělávacích služeb určených certifikovaným účetním, jak bylo konstatováno v bodě 97 tohoto rozsudku, a zadruhé z důvodů uvedených v bodech 98 až 100 tohoto rozsudku nelze omezení uložená tímto nařízením považovat za nezbytná, čl. 101 odst. 3 SFEU se v takové věci, jako je věc v původním řízení, nepoužije.
- 104 Pokud jde o odkaz na čl. 106 odst. 2 SFEU, je nutno připomenout, že toto ustanovení stanoví, že podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu podléhají pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny.
- 105 V tomto ohledu je nutno konstatovat, že ani z písemností ve spise předaném vnitrostátním soudem, ani z vyjádření před Soudním dvorem nevyplývá, že povinné vzdělávání certifikovaných účetních je službou obecného hospodářského zájmu, která vykazuje zvláštní rysy oproti jiným činnostem hospodářského života, a že i kdyby tomu tak bylo, mohlo by uplatnění pravidel Smlouvy, zejména pravidel stanovených v oblasti hospodářské soutěže, zmařit splnění takového úkolu (obdobně viz rozsudek ze dne 10. prosince 1991, *Merci convenzionali porto di Genova*, C-179/90, Recueil, s. I-5889, bod 27).
- 106 V každém případě podniky, na které se vztahuje čl. 106 odst. 2 SFEU, se mohou dovolávat tohoto ustanovení Smlouvy s cílem odůvodnit opatření, jež je v rozporu s článkem 101 SFEU, pouze tehdy, jsou-li omezení hospodářské soutěže, či naprosté vyloučení hospodářské soutěže, nezbytná pro splnění zvláštního úkolu, který jim byl svěřen (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. června 1998, *Dusseldorp a další*, C-203/96, Recueil, s. I-4075, bod 65; ze dne 19. května 1993, *Corbeau*, C-320/91, Recueil, s. I-2533, bod 14, jakož i ze dne 27. dubna 1994, *Almelo*, C-393/92, Recueil, s. I-1477, bod 46).
- 107 Z důvodů uvedených v bodech 98 až 100 tohoto rozsudku je však patrné, že omezení hospodářské soutěže uložená sporným nařízením přesahují rámec toho, co je nezbytné k zajištění splnění zvláštního úkolu, který byl svěřen OTOC, a tudíž se čl. 106 odst. 2 SFEU neuplatní.
- 108 S přihlédnutím ke všem předchozím úvahám je na čtvrtou otázku nutno odpovědět, že takové nařízení, které zavádí systém povinného vzdělávání certifikovaných účetních s cílem zaručit kvalitu služeb nabízených těmito účetními, jako je sporné nařízení, jež bylo přijato takovým stavovským sdružením, jako je OTOC, představuje omezení hospodářské soutěže zakázané článkem 101 SFEU, pokud vylučuje hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části relevantního trhu ve prospěch tohoto stavovského sdružení a pro zbývající část tohoto trhu ukládá diskriminační podmínky v neprospěch konkurentů uvedeného stavovského sdružení, což musí ověřit předkládající soud.

K nákladům řízení

- 109 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Takové nařízení, jako je nařízení o získávání vzdělávacích kreditů (Regulamento da Formação de Créditos), jež bylo přijato takovým stavovským sdružením, jako je Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (Svaz certifikovaných účetních), musí být považováno za rozhodnutí přijaté sdružením podniků ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.**

Skutečnost, že takové stavovské sdružení, jako je Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, má zákonnou povinnost zavést pro své členy systém povinného vzdělávání, nemůže vyjmout z působnosti článku 101 SFEU normy vydané tímto stavovským sdružením, jsou-li přičitatelné výlučně tomuto sdružení.

Skutečnost, že tyto normy nemají přímý dopad na hospodářskou činnost členů uvedeného stavovského sdružení, nemá vliv na použití článku 101 SFEU, neboť se porušení vytýkané tomuto stavovskému sdružení týká trhu, na němž samo sdružení vykonává hospodářskou činnost.

- 2) **Takové nařízení, které zavádí systém povinného vzdělávání certifikovaných účetních s cílem zaručit kvalitu služeb nabízených těmito účetními, jako je nařízení o získávání vzdělávacích kreditů, jež bylo přijato takovým stavovským sdružením, jako je Ordem dos Técnicos Oficiais, představuje omezení hospodářské soutěže zakázané článkem 101 SFEU, pokud vylučuje hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části relevantního trhu ve prospěch tohoto stavovského sdružení a pro zbývající část tohoto trhu ukládá diskriminační podmínky v neprospěch konkurentů uvedeného stavovského sdružení, což musí ověřit předkládající soud.**

Podpisy.